

Μ. Μανούσακας, «Οἱ Ἕλληνες τῆς Βενετίας καὶ ἡ κρητικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1866», στον τόμο *Ἀφιέρωμα στὸ Νίκο Σβορώνο*, τ. 2, Ρέθυμνο 1986, σ. 243, αρ. 7.

1079

1867-1876. Προικοσύμφωνα. Σμύρνη.

Ν. Καραρᾶς, «Δύο παλιὰ προικοσύμφωνα τῆς Σμύρνης», *Μικρασιατικὰ Χρονικά* 14 (1970), σ. 529-532.

1080

1867-1898. Οργανικός Νόμος της Κρήτης και Συνοδευτικοί Κανονισμοί (1867/1868). Σύμβαση Χαλέπας (1878), Οργανισμός Κρήτης (1896). Προκηρύξεις της Γενικής Διοικήσεως Κρήτης και Κρητῶν Στρατιωτικῶν Αρχηγῶν προς τους κατοίκους της νήσου, Πρακτικά Συνεδριῶν και προκηρύξεις των ναυάρχων των Μ. Δυνάμεων (1897-1898), Ανακοίνωση των Μ. Δυνάμεων προς τον βασιλέα Γεώργιο (1898). Κανονισμοί Μικτῶν Δικαστηρίων και Δημογεροντιῶν, Μικτῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων. Σουλτανικά Φιρμάνια. Νομοθετικά Κείμενα και συναφείς αιτιολογικές εκθέσεις [Κώδικας Πολιτικῆς και Ποινικῆς Δικονομίας (1880), Κώδικας Ειδικῆς Δικονομίας ἐπὶ οικογενειακῶν και κληρονομικῶν δικῶν χριστιανῶν πολιτῶν της Κρήτης (1880), Νόμος περί πολιτικῆς διατιμῆσεως αμοιβῆς και αποζημιώσεως δικηγόρων (1881, 1892), Νόμος περί υποθηκῶν (1880), Νόμος περί επιτροπείας και κηδεμονίας (1881), Νόμος περί βελτιώσεως Οργανισμοῦ Διακαστηρίων (1892), Ψήφισμα περί τόκων (1880), Κανονισμοί Συμβολαιογραφείων και Υποθηκοφυλακείων (1879)]. Νομοθεσία Εκλογική, Αγροτική, Αστυνομική, Υγειονομική, Δημοσιονομική, Ειδική Ποινική. Ψηφίσματα Επαναστατικῶν Γενικῶν Συνελεύσεων των Κρητῶν (1878, 1889, 1895, 1897, 1898), Διορισμοί Διοικητῶν Κρήτης, Εγκύκλιοι επαναστατικῶν και διοικητικῶν επιτροπῶν. Κρήτη.

Σ. Παπαμανουσάκης (ἐπιμ.), «Κρητικὸς Κῶδιξ II. Περίοδος Β': Ἡμιαυτονομία (1868-1898)», *Τάλως* 4/1, 2 (1994), σ. 1-717⁶⁸.

68. Για τις προγενέστερες αποσπασματικές εκδόσεις βλ. Παπαμανουσάκης, ὁ.π., στην αρχὴ κάθε πηγῆς.

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΠΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ
ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

1880, 16 Απριλίου

«ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ

Άρθρον 1. Υποθέσεις καί διαφοραί τῶν Χριστιανῶν τῆς Κρήτης πολιτῶν ἐπὶ οἰκογενειακῶν καί κληρονομικῶν δικαίων ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου καί συμφώνως πρὸς τοὺς ὁρισμούς αὐτοῦ διεξάγονται.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ

Άρθρον 2. Οἱ ὁρισμοὶ καί διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ὁρῶσι τὰς ὑποθέσεις καί τὰ δίκαια ἀστικοῦ δικαίου τῶν Χριστιανῶν, τὰ ὑπαγόμενα μέχρι σήμερον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Δημογεροντιῶν. Υποθέσεις διοικητικῆς φύσεως ὑπαγόμεναι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Δημογεροντιῶν ρυθμίζονται ὑπὸ ἄλλων νόμων. Υποθέσεις περὶ συνάψεως γάμων καί διαλύσεως αὐτῶν, ὡς καί πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐκκλησιαστικῆς φύσεως, ὑπάγονται εἰς τοὺς ἐν Κρήτῃ ἀρχηγούς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συμφώνως πρὸς τοὺς ἐπικρατοῦντας κανόνας καί ἔθιμα ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς.

Άρθρ. 3. Αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Δημογεροντιῶν ἀστικοῦ δικαίου ὑποθέσεις εἶναι:

Αἱ περὶ μνηστείας καί περὶ προικός,

Περὶ πολιτικῶν τοῦ γάμου καί τῆς διαλύσεως αὐτοῦ ἀποτελεσμάτων, ἀφορώντων τὴν περιουσίαν καί τὰ ἀστικά δίκαια τῶν συζύγων,

Περὶ νιότητος καί πατρότητος,

Περὶ ἀναγνωρίσεως φυσικῶν τέκνων,

Περὶ νιόθεσίας,

Περὶ ἐπιτροπείας τῶν ἀνηλίκων καί ἀνικάνων,

Περὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομιῶν,

Περὶ τῶν δωρεῶν.

Άρθρ. 4. Αἱ περὶ τῶν ἀντικειμένων τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἀναφνόμεναι ὑποθέσεις ἢ εἶναι ἐποπτείας, νομιμοποιήσεως, διαχειρίσεως καί διευθύνσεως μὴ ἀμφισβητούμεναι, ἢ, ἐγειρομένων ἐπ' αὐτῶν διενέξεων μεταξὺ τῶν διαφερομένων, καθίστανται ἀμφισβητούμεναι καί ἀπαιτοῦσι δικαστικὴν λύσιν.

Άρθρ. 5. Αἱ μὴ ἀμφισβητούμεναι ὑποθέσεις οἰκογενειακῶν καί κληρονομικῶν δικαίων ὑπάγονται εἰς τὴν ἄμεσον τῶν Δημογεροντιῶν δικαιοδοσίαν, αἱ δὲ ἀμφισβητούμεναι ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν παρὰ ταῖς Χριστιανικαῖς Δημογεροντίαις συσταινομένων Δικαστηρίων.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΩΝ

Άρθρ. 6. Αἱ Δημογεροντίαι συσταίνονται καί ἐνεργοῦσι συμφώνως πρὸς τὸν Ὁργανικὸν Νόμον τῆς Κρήτης καί πρὸς τοὺς λοιπούς νόμους τοὺς ἰσχύοντας ἐν τῇ Νήσῳ.

ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Άρθρ. 7. Τὰ παρὰ ταῖς Χριστιανικαῖς Δημογεροντίαις δικαστήρια εἶναι πέντε Πρωτοδικεῖα,

ἐν Ἐφετεῖον καὶ τό ἀνώτατον Πατριαρχικόν Δικαστήριον.

Ἄρθρ. 8. Παρ' ἐκάστη Δημογεροντία Διοικήσεως συνιστᾶται ἐν Πρωτοδικεῖον. Τὸ Ἐφετεῖον ἐδρεύει εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Νήσου. Τό δε ἀνώτατον Πατριαρχικόν Δικαστήριον ἐδρεύει ἐν Κωνσταντινουπόλει ...»

ΝΟΜΟΣ

ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΝΩΠΙΩΝ ΤΩΝ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

1887, 12 Νοεμβρίου

Ἄρθρ. 1. Προκειμένου περί δίκης εἰς ἣν ἐνδιαφέρεται ἢ τε μουσουλμανική καὶ χριστιανική κοινότης ἐπαρχίας τινός, ἀμφοτέρως τὰς κοινότητας ἀντιπροσωπεύει ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων πληρεξούσιος, διοριζόμενος ὑπὸ τῶν δημάρχων τῆς ἐπαρχίας.

Ἄρθρ. 2. Ὅταν πρόκειται περί δίκης, εἰς ἣν ἐνδιαφέρεται μόνη ἢ μουσουλμανική κοινότης ἐπαρχίας τινός, ἢ κοινότης αὕτη ἀντιπροσωπεύεται ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ὑπὸ πληρεξουσίου, ὃν διορίζουσιν οἱ μουσουλμάνοι δήμαρχοι τῆς ἐπαρχίας καὶ οἱ μουσουλμάνου πάρεδροι τῶν δήμων αὐτῆς, ἐν οἷς ὁ δήμαρχος εἶναι χριστιανός. Προκειμένου δέ περί δίκης εἰς ἣν ἐνδιαφέρεται μόνη ἢ χριστιανική κοινότης, αὕτη ἀντιπροσωπεύεται ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων ὑπὸ πληρεξουσίου, διοριζομένου ὑπὸ τῶν χριστιανῶν δημάρχων τῆς ἐπαρχίας καὶ τῶν χριστιανῶν παρέδρων τῶν δήμων αὐτῆς, ἐν οἷς ὁ δήμαρχος εἶναι μουσουλμάνος.

Ἄρθρ. 3. Τὴν χριστιανικὴν κοινότητα ἐκάστου χωρίου παριστῶσιν ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων οἱ χριστιανοὶ δημογέροντες αὐτοῦ, τὴν δέ μουσουλμανικὴν οἱ μουσουλμάνοι δημογέροντες. Προκειμένου περί δίκης εἰς ἣν ἐνδιαφέρονται ἢ τε χριστιανική καὶ μουσουλμανική κοινότης χωρίου τινός, ἀμφοτέρως τὰς κοινότητας ἀντιπροσωπεύουσιν ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων οἱ χριστιανοὶ καὶ μουσουλμάνοι δημογέροντες τοῦ χωρίου».

1080α

1868-1880. Ο κανονισμός λειτουργίας της Κοινότητας της Κλεισούρας καὶ ἄλλα κοινοτικά ἐγγράφα.

Π. Βακουφάρης, *Ο Κώδικας της Κοινότητας Κλεισούρας (1868-1880). Κοινοτικοὶ θεσμοὶ στη Μακεδονία καὶ Θράκη μετὰ τις μεταρρυθμίσεις του Τανζιμάτ*, Θεσσαλονίκη 1996, σ. 83-170.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΤΗΣ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΝΤΑΙ ΔΑΠΑΝΗΡΕΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ.

1869, 3 Ιανουαρίου

«Οι υποφαινόμενοι κάτοικοι Κλεισούρας παραδεχθέντες ευχαρίστως τὴν Ἱερὰν πρόνοιαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς διὰ τοὺς ἀρραβῶνας εἰς τὰς οποίας συνέβαιναν διάφορα ἀνόφελα ἐξόδα καὶ ἀτοπήματα. Τοῦτο ἐνεκεν συμφώνως τῆς ἐκκλησιαστικῆς Γραφῆς καταχωρούμενα περὶ ἀρραβῶνας ὅρια εἰς τὸν παρόντα κοινὸν κώδικα συνεπεία δε τούτων, σήμερον ἐπὶ Γενικῆς συνελεύσεως ἐλείφθη μέτρον διὰ τὰ ἕτερα παλαιὰ ἔθιμα τινὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας ἅτινα ἔφερον ἐπίσης σύστημα πολλυεξόδου καὶ ἀτοπήματος. Τα τοιαῦτα δε ευχαρίστως